

LAUSUNTO

12.03.2025

Metsästysseura Eräveikot ry
c/o Ari Taskinen
Taskisentie 39, 23210 Vehmaa

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: MMM:n lausuntopyyntö <https://mmm.fi/lausunnolla>

Lausuntopyyntö (Dnro VN/36093/2024)

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Metsästysseura Eräveikot ry. kiittää mahdollisuudesta lausua esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta ja toteaa seuraavaa:

Taustaa metsästysseurastamme ja sen alueesta

Metsästysseura Eräveikot Ry:n alue kattaa Vehmaan kunnan itäisen osan. Seuran historia juontaa 1930-luvulle. Eräveikot-nimisenä seura aloitti toimintansa vuonna 1945. Metsästyssopimuksiin vuokrattujen alueiden pinta-ala on noin 12000ha, josta peltoja on noin 3000 ha. Alueen pohjoisimpaa osaa lukuun ottamatta alueella on varsin tasaisesti asutusta. Vehmaa on ollut perinteinen maanviljelysvoittainen kunta, jossa erityisesti sikataloudella on ollut erityisen suuri merkitys. Ajansaatossa kuntaan on myös muuttanut kasvukeskuksista väestöä, joka on hakenut rauhallisempaa elinympäristöä, ja hyviä ulkoilmaharrastusmahdollisuuksia, lapsilleen terveempää ja turvallisempaa elinympäristöä, tiivistettynä ns. maaseudun rauhaa.

Suurpedot ja niiden kannankasvu alueellamme sekä LUKE:n kanta asiaan

Suurpetojen osalta susi ja ilves ovat jo pitkään olleet alueellemme vakiintuneita ja jopa varsin arkisia lajeja. Karuhavaintoja tehdään vielä toistaiseksi alueellamme vain ajoittain, mutta lähialueilla on jo useampia varmoja ns. "asukkikarhuja", joten pysyvät karhukannan synty Lounaiseen Suomeen on vain ajan kysymys.

Eräveikot Ry:n alueella susikanta on viime vuosina kasvanut eksponentiaalisesti. Suden ainoa luontainen vihollinenhan on ihminen, joten tiukasti suojeltuna lajina se on saanut lisääntyä rauhassa, ilman rajoitteita. Susi on tunnetusti tehokas lisääntymään ja alueella jossa on lauhdat talvet, yhdistettynä taattuun ravinnonsaantiin, poikaskuolleisuus on pieni. Vielä 20-vuotta sitten jokainen täkäläinen susihavainto oli lehti uutisen arvoinen tapahtuma alueella. Kyse oli yleensä läpikulkevasta yksilöstä, jonka määränpää saa olla satojen kilometrien päässä. Nyt tilanne on toinen. Vanhan oppikirjatiedon mukaan susireviiri on n. 1000km². Tämä tarkoittaisi runsaan 30x30km-kokoista aluetta. Ilmeisestikin tähän perustuen LUKE ei vuosikausiin ole myöntänyt, että yhden kunnan alueella voisi olla useampia susireviireitä. DNA-näytteiden myötä LUKE:n on ollut pakko muuttaa näkemystä. Nyt tutkimusbiologit jo avoimesti myöntävät, että hyvillä ruokamailla reviirit ovat merkittävästi pienempiä, koska lauma saa ravintonsa paljon pienemmältä alueelta. Oman kokemuksemme ja kiistämättömien jälkihavaintojen mukaan pelkästään Vehmaan kunnan alueella on useampia pesintöjä ja laumoja.

Susien päivittäinen hakeutuminen ihmisasutuksen piiriin

Näköhavaintoja susista saadaan lähes päivittäin, jopa siinä määrin, että pihakäyntejä koskevien viranmaisoheistusten vastaisesti, ihmiset eivät enää jaksa ilmoittaa havaintojaan 112-hätänumeroon. Syy tähän on huonojen kokemusten myötä syntynyt uskonpuute järjestelmään. Ilmoitus ei johda mihinkään konkreettisiin toimiin. Poliisin kynnys antaa sudenpoistolupia on hyvin korkea. Suden pitää likipitään asua pihalla, jotta voidaan tulkita lupakynnyksen ylittyneen ja jotta poisto(tappo)lupa voidaan myöntää. Tämä ei suinkaan ole poliisin vika, he edustavat virkavaltaa virkavastuulla ja ohjeistus poistolupien myöntämiseen tulee ns. ylempää, varsin tiukoin reunaehdoin määrättyinä. Pitkälti ongelman juurisyy juontaa suden tiukasta suojelustatuksesta. Poliisilta saadun palautteen perusteella, myös he ovat todella turhautuneita tilanteeseen. Virkavallan toimesta haluttaisiin kyllä auttaa kansalaisia, mutta ylitiukkaan sudensuojeluun liittyvä laki sitoo poliisin kädet, lupien myöntämisen suhteen.

Susien ja ihmisten rinnakkaiselo Vehmaalla 1800-luvun loppupuolella ja uhkakuva tulevaisuudesta

Edellinen susiongelma Vehmaan kunnan alueella oli 1880-luvulla. Susien aiheuttamat vahingot sekä kotieläimille että myös ihmisille (Varsinais-Suomen alueella 20 lapsen tappoa) olivat tällöin arkipäivää. Vehmaallakin koettiin useita lapsiuhreja. Tällöinkin yhteiskunnan sietokyky ylittyi ja tämän seurauksena jopa valiovalta puuttui asiaan. Venäjältä tilatiin maksullisia sudenpyyntiin erikoistuneita ammattimetsästäjiä, lukaasheja, auttamaan susiongelman poistamisessa. Oman näkemyksemme mukaan ympyrä on jälleen sulkeutumassa ja olemme ajautumassa samaan tilanteeseen. 100-vuoden takaiseen verrattuna alueemme vahva hirvi- ja peurakanta lienee ainoa syy siihen, ettei henkilövahinkoja ole vielä sattunut. Toistaiseksi susille on riittänyt ruokaa, erityisesti peurakantaa verottamalla. Onkin hyvä katsoa tulevaisuuteen ja miettiä tilannetta, jossa suurpetojen saaliseläimien kannat eivät enää kykene tyydyttämään petojen ravinnonsaantia, sorkkaeläinkantojen romahtaessa liian kovan saalistuspaineen alla. Esim. nälkäinen susilauma on tuskin kenellekään mukava mielikuva tulevaisuudesta?

Ilveskannan kehitys alueellamme

Alueemme Ilveskannan kehitys noudattaa pitkälti samaa logiikkaa, kuin suden kohdalla voidaan osoittaa. Ilves on tehokas lisääntyjä alueella, jossa mm. peura-, kauris ja rusakkokanta on hyvin vahva. Ilveksellä ei juurikaan luontaisia vihollisia ole. Kuolleisuutta muodostuu lähinnä muista luontaisista syistä, mutta kannankehitystä seurattuamme ilveksillä kuolleisuus on hyvin vähäistä, lähinnä ikääntymisestä johtuvaa. Erityisesti lumipeitteen aikaan, on useiden ilvespentueiden jälkiä varsin helppo löytää vuosittain koko pitäjän alueelta. Myös varmuudella ilveksen tappamia peuran- ja kauriinraatoja löytyy jatkuvasti (raadossa olevista purema- yms. jäljistä voidaan varsin suurella varmuudella päätellä, onko eläimen tappanut ilves vai susi).

Suurpetokantojen kannanmäärityksen menetelmät vs. muut riistaeläimet

Eräs suurpetokantojen arviointiin liittyvä piirre hämmentää erityisesti. Maa- ja metsätalousministeriö, yhdessä Luken ja riistakeskuksen kanssa ovat vuosikymmeniä perustaneet esim. hirvi- ja peurakannan arvioinnin ja sen myötä tehtävän kannanverotuksen suunnittelun metsästäjien tekemiin jälkilaskentoihin ja metsäkanalintujen osalta riistakolmiolaskentoihin perustuen. Tulokset osoittavat, että tämä on ollut varsin luotettava ja toimiva järjestely, ko. riistaeläinkantoja on verotettu ja tarpeen mukaan rauhoitettu, jotta kannan säilyminen ja elinvoimaisuus on voitu varmistaa.

Suurpetokantojen arviointi sen sijaan on säilytetty vain ja ainoastaan LUKE:n vastuulle ja päätäntävaltaan. Kieltämättä meitä metsästäjiä hämmentää se, miten näissä muissa lajeissa paikallistuntemus ja osaaminen riittää perusteeksi kannanhoidon suunnittelua varten, mutta mm. susien ja ilvesten kohdalla lumijälkien havainnoinnista ja näköhavainnoista riippumatta, LUKE tekee täysin omat arvionsa, juurikaan paikallista osaamista noteeraamatta, omien kokemustemme mukaan varsin voimakkaasti alakanttiin todelliseen kantaan nähden. DNA-näytteiden kerääminen on toki hiukan susien osalta korjannut tätä epäkohtaa, mutta riittävän näytemäärän kerääminen vaatisi kohtuutonta ajankäyttöä, kyse on kuitenkin vapaaehtoisesta toiminnasta.

Suden ja ilveksen kanssa olemme ajautumassa tai jo ajautuneet vastaavaan tilanteeseen kuin valkoposkihanhien tai merimetsojen kanssa, joiden ylisuuret kannat kuormittavat luontoa ja aiheuttavat sekä maanviljelijöille että kalastajille mittavaa vahinkoa samalla, kun niitä teennäisesti edelleen roikotetaan tiukan suojelun piirissä, pitkälti todellisuudesta täysin vieraantuneisiin mielikuviin perustuen.

Maantieteellinen eriarvoisuus suurpetokysymyksissä

Koko Suomen tasolla tarkasteltuna, suden status vaihtelee varsin paljon. Jos alueellamme liikkuu esim. susi talojen pihapiireissä, on viranomaisten kanta asiaan lähinnä toteava. Asiasta ei sen kummemmin tiedoteta tai varoiteta paikallisia asukkaita. Kun susi puolestaan liikkuu pääkaupunkiseudulla, ilmoittaa poliisi välittömästi eri medioissa, ettei eläintä tule lähestyä. Miksi? Onko susi siis viranomaisten tulkinan em. mukaan uhka ihmiselle kaupunkialueella, muttei maaseudulla? Geneettisestihän kyse on kuitenkin yhdestä ja samasta petoeläimestä? Susi osoittaa tällaisella käyttäytymisellä menettäneensä luontaisen arkuutensa ihmisiä kohtaan. Tässä herää väistämättä ajatus siitä, että kasvukeskusten/kaupunkien ihmisten terveys ja turvallisuus ovat kallisarvoisempia kuin maaseudulla asuvien? Kuka todellisuudessa kantaa vastuun, jos vahinko sattuu? Kannanhoidollisen metsästyksen salliminen edesauttaisi luomaan sudelle ja muille suurpedoille luontaisen arkuuden ihmistä kohtaan, jolloin em. tyyppisestä käyttäytymisestä päästäisiin eroon

Metsästyskoirien status ja käyttö nykyinen susikanta huomioiden

Koirien merkitys on hirvi- ja peurajahdin menestyksekkäässä suorittamisessa on olennainen. Erityisesti metsästysalueemme metsäisimmät alueet vaativat koirien käyttöä, toimivan jahdin toteuttamiseksi. Susikanta on saanut aikaan sen, että yhä useampi koiranomistaja ei enää uskalla päästää koiraansa näihin maastoihin, susien pelossa. Samoin moni vanhan koiranomistaja on jo todennut, ettei ole mitään mieltä ottaa uutta koiraa kasvamaan, koska riski koiran joutumisesta suden hyökkäyksen kohteeksi on vuosi vuodelta suurempi. Samalla paikalliset asukkaat, valtiovalta ja yhteiskunta odottavat metsästäjiltä hirvi- ja peurakannan hoitoa, viljely- ja liikennevahinkojen pienentämiseksi.

SRVA-toiminnan jatkuvuus nykyisessä susitilanteessa

SRVA-toiminta on metsästäjien tekemää pyyteetöntä talkootyötä, joka keventää poliisin työtaakkaa. Tehtävien menestyksellä hoitaminen edellyttää koulutetun jälkikoiran käyttöä. Samoja koiria tulee tarvittaessa voida käyttää myös ns. vapaassa haussa, jolloin riski koiran ja suden kohtaamisesta on ilmeinen. Herääkin kysymys siitä, tulisiko nykyisen susia ylisuojelevan politiikan vallitessa jättää tämä eläinsuojelun näkökulmasta moraalisesti hyvinkin tärkeä tehtävä muiden, kuin metsästäjien hoidettavaksi? Muita vapaa-ehtoisia tekijöitä tuskin on. Näin ollen tehtävä jäisi yksin poliisin harteille.

Metsästysharrastuksen yhteiskunnallinen merkitys ja harrastuksen jatkuvuus

Metsästysseuramme alue edustaa sekä lajikirjoltaan- että määrältään eittämättä koko Suomen riistarikkainta aluetta. Tämä on konkreettinen osoitus siitä, että metsästäjinä olemme harjoittaneet vastuullista, suunnitelmallista ja maltillista kannanverotusta, ns. kestävä kehityksen periaatteella. Metsästys on uusiutuvien luonnonvarojen hyväksikäyttöä, siinä missä esim. kalastus, marjastus tai sienestys ovat. Suomalaisessa yhteiskunnassa metsästyskulttuurilla on monisatavuotiset perinteet. Harrastuksen merkitys henkisen hyvinvoinnin luojana sitä harrastavalle väestönosalle on varsin suuri. Jo pelkästään metsästyskortin lunastaneita on noin 5% koko väestöstämme, mikä on kansainvälisellä tasolla kova luku. Näin ollen suurpetokantojen hallitsematon kannan kasvu vaikuttaa tavalla tai toisella merkittävään osaan alanharrastajia, toki tämän lisäksi erityisesti suden osalta myös kaikkien metsästystä harrastamattomien kansalaisten arkeen.

Yhteenveto

Suurpetojen suojelussa ja metsästyksessä sekä niihin liittyvässä lainsäädännössä tulisi korostetusti huomioida myös kansalliset erityistekijät ja paikallisuus. Lainsäädännön tulisi tarjota toimiva, joustava ja kestävä, kaikki yhteiskunnan tahot huomioon ottava työkalu suurpetojen ja ihmisten välisten konfliktien ratkaisemiseen, sekä rauhanomaisen rinnakkaiselon takaamiseen. Vaikka jokin suurpedoksi luettava laji olisikin EU-tasolla määrätty tiukan suojelun piiriin, ei voi olla niin että jossain EU:n alueella tulee pitää yllä ylitiheää ja yhteiskunnan kestäkyvyn kannalta täysin ylitiheää suurpetokantaa vain siksi, että jossain toisaalla EU:n alueella kanta on edelleen niukka ja näin ollen suojeluun on edelleen ilmeiset perusteet. Mielestämme karhun, suden ja ilveksen kannanhoidollinen metsästys tulisi metsästyslain 41§ muutoksella mahdollistaa välittömästi. Tällä saataisiin varmistettua muiden eläinlajien kantojen säilyminen elinvoimaisena ja samalla luotua suurpedoille luontainen arkuus ihmistä kohtaan, jonka myötä ne pysyisivät poissa ihmisten pihapiireistä. Paikallisille riistaviranomaisille tulisi samalla suoda paljon laajempi päätäntävalta suurpetoasioissa.

Vehmaalla 12.03.2025

Metsästysseura Eräveikot ry:n psta,

Varapuheenjohtaja, Petri Malmberg